

عنوان مقاله:

واکاوی نقش مایه های سنتی فرش های افشان دوره پهلوی با تکیه بر تحلیل مضمون (نمونه موردی: موزه ملک)

محل انتشار:

فصلنامه بنیان های حکمی - فلسفی هنر ایرانی، دوره 1، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

مارال شاهمرادی علی اکبری - دانشجوی دکتری، گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران.

ندا ضیابخش - استادیار، گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

فرش یکی از تولیدات اصلی مردم ایران بوده که نسل به نسل منتقل شده است، برخی از دست بافته های موجود در موزه ها گواه بر این مدعاست. شناخت ساختاری فرش به منزله روزنه ای جهت نفوذ به درون اثر و یافتن رمز و رازهای شکل گیری آن است. مقاله پیش رو با هدف آشنایی با ساختار کالبدی، محتوایی و پی بردن به مفاهیم و معانی نمادپردازی شده در نقش مایه های فرش افشان شکل گرفته است، از این رو در قالب پژوهشی کاربردی و با رویکردی ساختارشناسانه گامی در مسیر مستندنگاری و حفظ اصول رایج طراحی قالی های افشان برداشته است. این پژوهش با راهبرد های کمی و کیفی و به شیوه های کتابخانه ای و میدانی و با بهره گیری از توصیف، تحلیل، تطبیق و روش استدلال استقرایی در تلاش است تا با مدون کردن مشخصه هایی از ساختارکلی نقش مایه های به کاررفته در فرش های افشان، تشریحی از ژرفای فلسفی و حکمی آن ارائه دهد. در این راستا بر اساس مطالعه موردی ابتدا به صورت هدفمند هفت فرش با طرح افشان در موزه ملک بر پایه همگون بودن طرح و دوره تولید آن ها برگزیده شده است، سپس با انجام بررسی کلی در تحلیل تصویری روی نمونه ها مشخص شده است که ساختار و طرح دو رکن اصلی برای بافت یک فرش است که طرح بر مبنای اصول و قواعدی که متأثر از فرهنگ، رسوم و آموزه های دینی حاکم بر جامعه است نشئت می گیرد و در قالب بیانی نمادین مضامین را ارائه می دهد. این مضامین شامل عناصر نباتی که تجلی زندگی هستند، شکل خیالی در شاخه عرفانی، شکل نگاشتناری در شاخه ابعاد تجسمی مانند طرح های اسلیمی که مبین مفهوم کثرت به وحدت و نماد عرفانی توحید هستند، نقش اصلی در شکل دادن به نقش مایه های فرش طرح افشان را به خود اختصاص داده اند.

کلمات کلیدی:

پهلوی، طرح افشان، فرش دستباف، موزه ملک، نمادپردازی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1764274>

